

Fekete István: Karácsony éjjel

A konyhából behallatszott a tűz pattogása, de aztán betették az ajtót s a kocsmban csend lett. A bádog lámpaernyő karimája némán hajlongott a repedezett gerendán, és amint a láng megbillent, mintha valaki sóhajtott volna. Az ablakok arcán csendesen szivárgott a cseppé hűlt pára, az ajtókilincs ferdén állt, mintha valaki be akarna jönni s a székek úgy álltak az asztalok mellett, mintha fáradt karjukkal szívesen az asztalra könyököltek volna. A kilincs bólintott, az ajtó óvatosan kinyílt. Egy ember jött be, aztán egy asszony. Vállukon hó. - Jó estét. - Jó estét - bólintott Zimányi -, esik? - Esik. - Hová? - Palánkra. Oda várnak bennünket, karácsonyra. Persze, karácsony van. Régi karácsonyok villantak fel Zimányi emlékei között, de aztán hamar elhamvadtak, elfáradtak... A kocsmáros odaállt a vándorok elé. - Mi kellene? - Csak pihennénk, ha szabad. Az asszony fáradtan felnézett. - Kenyeret kérnénk. Pénzért. Zimányi megfogta a kocsmáros kabátját. - Adjon szalonnát is... karácsony van. Gondolkodó csend lett. A vándorok előtt egy kis vörös mókus ült az asztalon, és a kenyérhéjat eszegette. Okos, fekete szemével körülnézett. - Szelíd? - Mint a gyerek. Zimányi felkelt, nehézkesen odament az asztalhoz, és megsimogatta a mókust. - Nem adja el? - El nem adom, csak úgy odaadom. Jobb dolga lesz... Zimányi pénzt tett az asztalra. - Egyedül vagyok... eljátszogatok vele... ez lesz az én karácsonyom... Diót hozatott a kocsmárossal, s a mókus észre sem vette, amikor gazdái elköszöttek. Zimányi hazaindult. Zsebre rakta a diót és a mókust is. - Ehetsz útközben is, ha akarsz. Lassan lépegetett hazafelé. Az út, mint a bársony. Botja nem koppant, arcára hópehely esett. A falu végén kis erdő s az erdőn túl Zimányi háza. Jó lenne, ha várakozó lámpás intene belőle, de nincs már senkije. Nem nagy a hó, mégis nehéz a járás, az erdő fái között álmos köd ül. Megállt, botjával a hóra ütött. - Milyen puha, akár a párna. Hideg sincs. Azzal leültek az árok mellett. Megcsörrentek a diók, a mókus kiugrott a zsebből és felszaladt az öregember vállára. - Ne csiklandozz, te, csak egy kicsit pihenek. A mókus leugrott a földre. A hónap szabadság szaga volt. Az erdei csend susogni kezdett s az ágak ugrásra ingerelték. Az árokparton bodzafa állt és ijedten ébredt fel, amikor a mókus végigszaladt rajta. - Mit akarsz? - Szállást keresek. Az ember elaludt és én elszöktem... nem tudod, hol találnék szállást? - Eredj a Bükkhöz. A mókus átlendült az öreg bükk alsó ágára. - Azt mondta a Bodza, hogy te adsz nekem szállást. - Nem adok. Nincs, de ha lenne, se adnék. - Majd ad más. De nem adott a Kőrös se, a Cser se. Csak az öreg Tölgy mondta meg kereken. - Nem szabad! Ne kérdezd, miért, nem szabad. Zimányi ekkor már mélyen aludt az árokparton. Azt álmodta, hogy egy hideg kéz nyúl a kabátja alá, de nem a pénztárcáját, a szívét keresi. Arca sárga lett, feje előrebukott a kínban, hogy megmozduljon, de nem tudott. A kis mókus ekkor ért oda. Felugrott az öregember vállára és lerázta magáról a havat, az öreg nyakába. Erre már felébredt Zimányi. Mélyet lélegzett, aztán tántorogva felállt. De mi ez a hideg a nyakánál? Odanyúlt és eszébe jutott a mókus. - Hát te ébresztettél fel, te? Bizony jó, hogy felébresztettél... Megkereste botját és lassan lépegetve elindult hazafelé. Zsebében megcsörrentek a diók, s amikor otthon meggyújtotta a lámpát, körülvették a régi bútorok. A mókus az ágy karfájára ugrott, leült elgondolkodva, mert ő sem tudta, hogy miért nem kapott szállást a fáktól. Nem tudta, hogy Zimányinak szíve és zsebe mindig nyitva volt szegénynek, vándornak, mindenkinek, s az ilyen embernek nem lehet elhagyatottan, árokparton meghalni. Nézte egymást ember és mókus. A kályhában halkán dúdolt a szél, a felhőket elkergette, aztán nagy csend és nagy békeesség lett kint és bent. Aludt az öregember és aludt a kis mókus karácsony éjszakáján.